ZÂMBIND CU DUMNEZEU

ÎNTÂMPLĂRI DIN VIAȚĂ POVESTITE DE

MITROPOLITUL
ANTONIE DE SUROJ

Editura Sofia

CUVÂNT ÎNAINTE

În viața lui de zi cu zi, nu ieșea cu nimic în evidență. Locuia într-o chilie mică, alipită altarului catedralei, în care se mai găsea un pat îngust și o masă de scris – iată tot de ce avea nevoie.

Adeseori era socotit drept paznicul bisericii, fiindcă cei care veneau să-l întâlnească nu se așteptau ca el însuși să le deschidă ușa.

Obișnuia mereu să umble pe jos și purta tot timpul aceeași pereche de încălțări. Chiar și după ce acestea se găureau, el continua să le poarte. Când trebuia să ajungă într-un loc mai îndepărtat, folosea mijloacele de transport în comun. Doar spre sfârșitul vieții, când avea probleme serioase cu coloana, a acceptat ajutorul unor oameni care s-au oferit să-l ducă cu mașina lor. Însă el nu a avut niciodată un automobil personal.

A primit mai toată viața doar salariul pe care l-ar fi avut un paznic și îngrijitor al bisericii, acesta fiind singurul său venit. Ca și cleric, el nu accepta nici o plată și nu dorea niciodată să ia bani de la oameni pentru slujbele pe care le săvârșea sau pentru pomelnice.

După agapele ce se făceau de sărbători, adeseori el spăla singur vesela și o ștergea cu un prosop. Tot el era cel care curăța podelele din biserică de ceara picurată de la lumânările credincioșilor. S-a păstrat o fotografie în care a fost surprins în timp ce stătea în genunchi, cu fierul de călcat în mână, și scotea petele de ceară de pe covoare.

Toate aceste lucruri pe care le făcea, erau percepute de enoriași ca fiind ceva foarte firesc. El s-a străduit întreaga viață să fie pildă vie a slujirii pe care Hristos a făcut-o ucenicilor Săi. Întrupând această realitate, puterea exemplului său îi însuflețea pe toți cei care se apropiau de el.

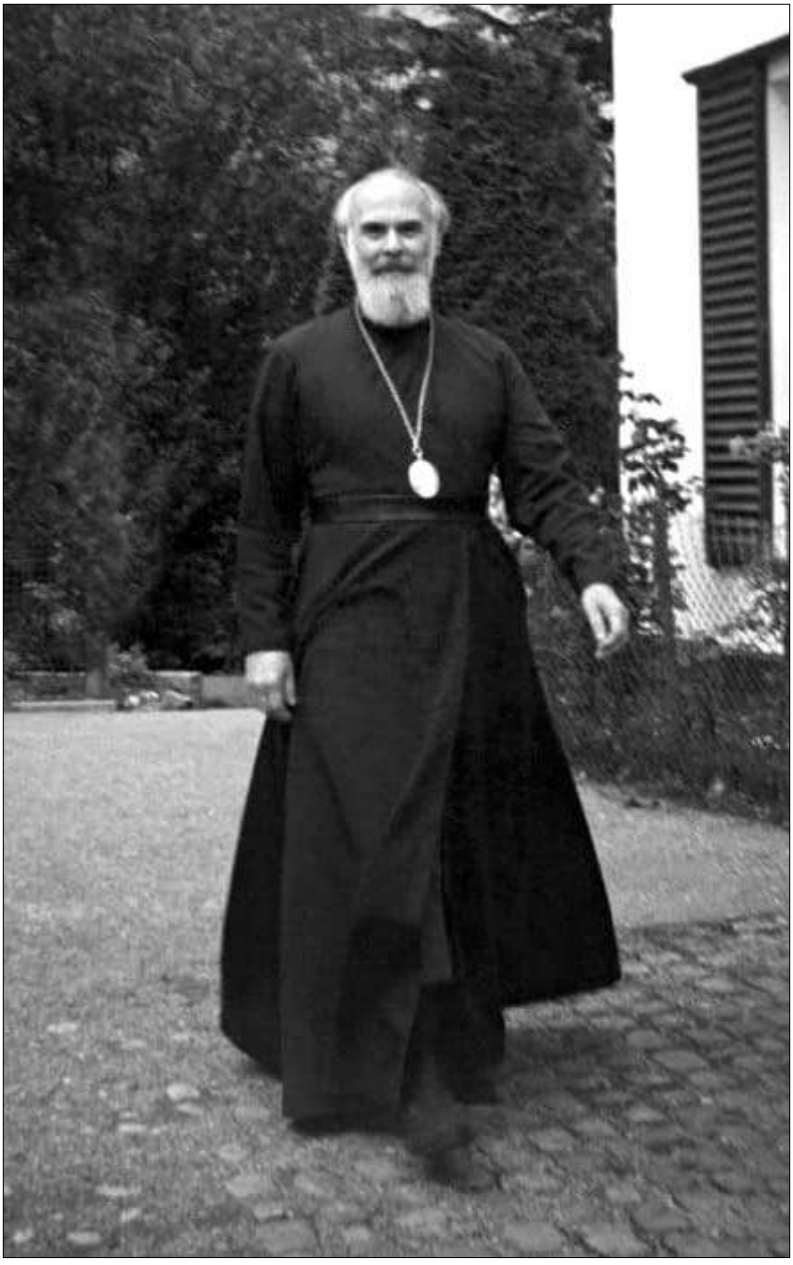

Mitropolitul Antonie de Suroj în 1986, la vârsta de 72 de ani

Nu-i plăcea rânduiala de săvârșire a liturghiei arhierești, cu toate regulile pe care le urmează de obicei episcopii. Îndrăgea să slujească Liturghia ca un preot obișnuit pentru a-și păstra liniștea și tăcerea lăuntrică. Trăirea tăcerii era nespus de însemnată pentru el.

În pofida faptului că avea simțul muzicii – și chiar era nepotul vestitului compozitor Alexander Scriabin, fratele mamei sale – odată a mărturisit că ar fi preferat ca toate rugăciunile Sfintei Liturghii, precum și ale altor slujbe săvârșite în biserică, să fie citite de un singur om, renunțând pe de-a-ntregul la cântarea lor.

Cei care îl întâlneau pe acest om al lui Dumnezeu, erau uluiți de faptul că el era diferit de oricare altul pe care îl cunoscuseră până atunci.

Și-a știut mai dinainte ceasul sfârșitului pământesc și felul în care va trece din această lume.

Asemenea Învățătorului și Dumnezeului său, cuvintele rostite de el și adunate în cărți sunt atât de prețuite, încât au fost tipărite în sute de mii de exemplare, în felurite limbi.

Omul acesta este nimeni altul decât Mitropolitul Antonie de Suroj. Fiind preot și arhiereu, nu se comporta ca un prinț al Bisericii, ci, prin puterea sa slujitoare și prin smerenia sa, avea o demnitate cu adevărat princiară, care cucerea adâncul inimii oamenilor. Nu râvnea bogățiilor, asigurărilor și comodităților acestei lumi, ci era slobod de toată puterea Leviatanului, încât privirea sa pătrunzătoare și cutremurătoare adeverea că trăia în două planuri ale existenței: slujirea și împreună pătimirea cu semenii și vederea nemijlocită a lui Hristos și a tainelor Împărăției Sale.

Așadar nu este de mirare că, în luna iunie a anului 1990, Mitropolitul Antonie a fost propus ca și candidat pentru scaunul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Ruse… dar candidatura sa nu a fost acceptată, deoarece statutul de funcționare nu permitea accederea la demnitatea de patriarh a celor care nu aveau cetățenia sovietică.

În filmul documentar *Întâlnirea*, realizat în limba rusă despre Mitropolitul Antonie de Suroj în anul 1994, jurnalista și scriitoarea britanică Gillian Crow[1] face această mărturisire:

„Sunt o persoană de naționalitate engleză, am fost crescută într-o biserică anglicană, însă apoi mi-am pierdut credința. Într-o bibliotecă publică, am dat întâmplător de una dintre cărțile Mitropolitului Antonie – *Școala rugăciunii* – și am citit-o, pentru că aveam un interes aparte pentru Rusia și cultura rusă.

Am început a o citi din plăcere, deoarece cărțile lui sunt foarte captivante și pline de umor, motiv pentru care se parcurg ușor. Dar, pe măsură ce înaintam în lectură, am fost zguduită de un simțământ foarte puternic ce îmi spunea că tot ceea ce citeam nu era o chestiune de amuzament, ci o problemă de viață și de moarte. Așa că m-am întors la prima pagină și am recitit cartea în întregime. Iar când am ajuns la sfârșitul ei, am trăit încredințarea că Dumnezeu era acolo și că, după cum zicea Vlădica Antonie, Dumnezeu mereu este printre noi, trebuie doar să-L găsim. Atunci am căzut în genunchi și am început a mă ruga, cu lacrimi în ochi, să Îl găsesc și eu pe Domnul Iisus Hristos.

În urma acelei experiențe, i-am scris Mitropolitului Antonie și i-am cerut o întâlnire cu Preasfinția sa. Însă, în clipa când ne-am întâlnit, am fost uluită nu doar de credința lui, ci mai ales de dragostea lui Dumnezeu care era prezentă în toată ființa sa și parcă strălucea pe chipul său, revărsându-se pretutindeni. Acesta a fost unul dintre cele mai cutremurătoare momente ale vieții mele și de atunci n-am mai putut să mă îndepărtez de această Biserică".

Despre taina apropierii dintre oameni, mitropolitul Antonie spunea: „Cuvântul *întâlnire*, în limba rusă, numește evenimentul ce se întâmplă atunci când se adună

[1] Gillian Crow este autoarea cărții *Acest om Sfânt: Impresii despre Mitropolitul Antonie (This Holy Man: Impressions of Metropolitan Anthony)*, apărută în limba română la Editura Theosis, în anul 2017.

împreună, în același loc, doi sau mai mulți oameni care nu s-au cunoscut mai înainte, sau, cunoscându-se deja, au ajuns acum a se vedea unul pe celălalt la un alt nivel de profunzime. Însă m-a uimit un lucru pe care mi l-a spus la un moment dat un sârb, și anume că, în limba sârbă, cuvântul *întâlnire* înseamnă *bucurie*. Și iată, această unire a celor două înțelesuri mi se pare a fi de o neasemuită importanță și nespus de frumoasă"[2].

Toate întâmplările adunate în acest volum sunt, în fapt, întâlniri de taină cu inima adâncă a Mitropolitului Antonie, pentru că, văzându-le prin ochii săi, ni se deschide și nouă perspectiva veșniciei și a luminii harului.

Cartea de față a fost alcătuită din setea și dorința de a ne împărtăși de prospețimea și viața Duhului lui Dumnezeu. Experiența zilnică ne arată că întâlnirea cu cuvinte moarte și neroditoare este o realitate, parcă, prea la îndemână. Mai mult sau mai puțin, cunoaștem cu toții sterpiciunea plină de amărăciune a acelor propovăduiri care nu sunt acoperite cu trăirea lăuntrică, ci se osândesc singure, alunecând sub puterea graiurilor Cuvântului Tatălui, Care ne păzește și ne grăiește tuturor: „Lasă morții să-și îngroape pe morții lor, tu vino și urmează Mie" (Matei 8, 22).

Însă cuvântul pătrunzător al Mitropolitului Antonie, prin uimitoarea lui claritate și capacitate de a aduce deslușire și luminare, este un cuvânt al Vieții, care nu e părtaș formalismului strâmt și fățarnic sau al dedublării, ci deschide perspective adânci și profund înnoitoare, făcându-ni-l cunoscut pe om în deplina lui libertate înaintea lui Dumnezeu și în relație iubitoare cu Cel Care Și-a dat viața din dragoste pentru întreaga umanitate.

Credem că istorisirile ce alcătuiesc această carte, prin frumusețea, libertatea, profunzimea și seninul lor, au puterea de a insufla cititorului dorul adânc după Domnul.

[2] Fragmentul este preluat din cuvântarea Mitropolitului Antonie cu titlul *Despre întâlnirea mea cu Dumnezeu*, pe care a ținut-o în Catedrala Adormirii Maicii Domnului din Londra, în anul 1996.

Și tocmai de aceea ne-am gândit să însoțim relatarea fiecărei întâmplări cu o scurtă rugăciune.

Datorită faptului că unele istorisiri sunt menționate de Părintele Antonie în mai multe cuvântări, am folosit o metodă cumulativă pentru precizarea fie a unor nuanțe sau semnificații, fie a unor detalii autobiografice, astfel încât să poată fi redată o bogăție cât mai mare a înțelesurilor și realităților descrise[3].

Celor care doresc să se apropie mai mult de Mitropolitul Antonie, le punem la îndemână o seamă de rugăciuni închinate acestui om cu viață sfântă, disponibile pe site-ul *efremia.ro*. Până la canonizarea sa de către Biserica Ortodoxă, rugăciunile pomenite mai sus pot face parte doar din cultul particular al credincioșilor.

Sfinte Părinte Antonie, vino în viețile noastre cu limpezimea Duhului Sfânt și curățește-ne de toate vătămările sufletești, ca, prin zâmbetul tău cel veșnic, să biruim toate mâhnirile veacului trecător și să învățăm a-L îmbrățișa pe Hristos în puterea cea nestrămutată a poruncilor, pe care El le-a lăsat moștenire lumii spre izbăvirea desăvârșită din moarte și stricăciune. Veselește-ne inimile cu lumina cea veșnică a Împărăției, tămăduiește trupurile noastre cu tăria de nebiruit a dragostei nemuritoare, iar viețile ni le împacă și le luminează cu strălucirea și puterea cea de viață făcătoare a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin.

---

[3] Cuvintele Mitropolitului Antonie Bloom din această carte – tributare stilului oral – sunt extrase, în principal, din cadrul emisiunilor *Golos Pravoslavia* (1981-1996), difuzate de către *BBC* și *Radio Svoboda*; din ciclul de emisiuni *Besedî* realizate de Olga Klodt pentru televiziunea rusă în august 1995 și seria de convorbiri televizate realizate de Valentina Matveeva în aprilie 2001; din filmele documentare dedicate lui: *Vstrecia* (regie Valentina Matveeva, 1994), *Celovek pered Bogom* (regie Victor Vasiliev, 2001), *Apostol Liubvi* (documentar în patru părți, regie Valentina Matveeva, 2005-2008), *Propovedniki* (regie Victor Iușcenko, 2018); precum și din catehezele și predicile pe care le-a rostit în Catedrala *Adormirea Maicii Domnului* din Londra sau alte cuvântări ocazionale, toate acestea fiind înregistrate în limba rusă.